

CLAES HYLINGER KVAR I GÖTEBORG

Claes Hylingers pappa, som kom från Vikbolandet i Östergötland, arbetade större delen av sitt vuxna liv på SKF. I tjugo års tid såg den blivande författaren sin pappa cykla, och mot slutet åka bil, till och från arbetsplatsen. Han hörde talas om den. Han läste om den i skolan. SKF var en världsindustri med fabriker och kontor över hela jordklotet, vars aktier fanns introducerade på fondbörserna i London, Paris och Genève. Men han såg den aldrig inifrån. Den var förbjuden mark för andra än anställda. Det var en stängd värld i den värld som var Göteborg.

Men så hände det sig, att Sveriges Författarförbund någon gång i början av åttiotalet drev kampanj för arbetsplatsbibliotek. Till Göteborg sändes en hop aktivister, som blandade sig med stadens författare, man fördelade arbetsplatserna mellan sig och for iväg. Claes Hylinger fick, tillsammans med ett par något mer namnkunniga kollegor, SKF på sin lott.

Väl därinne träffade man en avdelningschef av något slag, presenterade sig och sitt ärende: hur viktigt det var för de anställda med ett bibliotek på arbetsplatsen etc.

Avdelningschefen lyssnade uppmärksamt, ropade sedan inåt avdelningen, på dem som befann sig där, att de genast skulle komma.

Författarna från Stockholm sträckte försiktigt på sig.

"Kom gubbar!" ropade avdelningschefen. "Kom! Det här är Hylingers pojkar!"

Claes Hylinger skrattar gott åt historien om småstaden Göteborg, mitt i världsstaden Göteborg. Kullagerfabriken, varven, Volvo var världar i en värld där människor var ordentligt förankrade, kände varandra, höll rätt på varandra. Haga, Olskroken, Hisingen, Redbergslid var likt byar med sin karaktär, sitt folk. Uppifrån Johannebergs mörkröda tegelvillor blickade Broström, Gibson, Jansson ner över staden. Det är dit Lyckans väg slingrar sig, brant uppåt, enkelriktad. Och låt nu vara att varven är borta, Olskroken rivet och Svenska Målaresförbundet flyttat in bland miljonärvillorna på

berget, Göteborg är väl ungefär som förr, småstad med tentaklerna ute i världen hellre än uppåt Stockholm.

"Här kan man inte vara något utan att vara något", som författaren uttrycker det.

Claes Hylinger är göteborgsförfattare snarare än Göteborgsförfattare. Det är här han bor, här han arbetar, men särskilt intresserad av stan är han inte. När Gedins förlag erbjöd honom att skriva förordet till ett praktverk om Göteborgs fasader, sa han nej, ytterst smickrad över erbjudandet. Han kan inte mer än andra om Göteborgs fasader, och någon lust att lära sig kände han inte.

Den bok om staden han gjort, tillsammans med Magnus Hedlund och Lennart Aschenbrenner, heter följaktligen *I Göteborg* (ny, utökad upplaga: *Kvar i Göteborg*). Han skriver i Göteborg, mer sällan om Göteborg.

Ändå bor han kvar här, i samma kvarter där han växte upp. Han har trots allt stannat kvar, alltid kommit tillbaka från långa utflykter till Stockholm, Paris, Norge, Helsingfors.

Varför?

- Det är den enda plats där jag förstår vad folk säger, svarar Claes Hylinger och berättar om kompisen som med stor tvekan emottog professuren i Lund, men återvände hit så ofta han kunde, och snabbt styrde sina steg mot restaurang Kometen. "Där satte jag mig i ett hörn", sa kompisen Lasse Lindvall, professor i romanska språk, "bara för att lyssna till språååket".

Få svenska författare skriver så mycket om atmosfär som Claes Hylinger, om det där som ligger i luften, och i det längsta biter sig kvar på en plats. Den överfaller oss plötsligt, ger våra känslor en skjuts. Redbergsvägens brungula tegelhus där mormor och mostrarna bodde, adventskaffet i föräldrahemmet, parken vid Härlanda kyrkoruin, en ostbutik, en biograf ger ro och alstrar minnen i Göteborgsboken. Den unge Knut återvänder från äventyren i *Det hemliga sällskapet*, sätter sig ner med en pyttipanna i de goda vännernas lag, och det är inte som i Paris, men ändå "- det var något i atmosfären som tycktes upphäva tid och rum". I *Nya dagar och nätter* är författaren en dag ute och går på skogsvägarna runt Skatås, kommer in på en stig där han förr brukade stanna till

under sin joggingtur, och upptäcker att det är som om marken och buskarna är impregnerade av hans svett och andhämtning och beslutsamhet från den tiden.

Jag blev stående häpen och road - det var som om jag när som helst skulle få se mig själv dyka fram mellan träden och göra gymnastiska övningar, tånjningar och knäböjningar, i min gamla blåa träningsoverall.

Det kan knappast vara en slump att Claes Hylinger hållit sig kvar i barndomskvarteren.

- Någon poäng är det ju att kunna gå på barndomens gator, säger han där vi sitter med var sin tallrik sej och kokt färskpotatis på Kometen. Men det har hänt att jag inte haft pengar och fått gå här hela hösten och hela vintern. Då känns det ju lite segt.

Poängen?

- Det kommer ju upp vissa tankar och minnen när man ständigt ser samma tavlor hänga på samma krokar på Konstmuseet. Är det något som har förändrats här så är det jag själv.

Men att bo kvar betyder också att få se stora bitar av en barndom bokstavligen gå upp i rök.

- Riktig slum är inte rolig. Men fördrömda, lätt förslummade platser - dit man gärna drog sig undan - att de måste bort! Det vill jag inte riktigt förlika mig med. Att man inte ska få ha dass på svalen och billig hyra, om man vill det.

Han har sett samma sak hända i Paris, tycker lika illa om det för det. Olskroken fick förfalla, revs och ersattes med sterila höghus. Östra Bio, där han upptäckte Jerry Lewis och Dean Martin, är borta. Miljön runt Kungshöjd, där han läste litteraturhistoria, är förstörd av skattehuset som man smällde upp någon gång under sjuttioalet, en stor plåtlåda som börjat rosta i fogarna. ("Fördelen med den sortens hus är ju att de inte håller så länge.") Nordstaden ekar tyst och tom redan halv tio på kvällen.

Man har rivit i hans minnen.

Miljöer har laddats ur, atmosfären gått förlorad.

Vi intar vårt förmiddagskaffe i det nyrenoverade Haga - kullerstensgator, trähus, små butiker. Nja. Vi ler lite generat mot varandra. Jag frågar inget, förstår ändå. Styvt gjort, men en aning för mycket åt filmkulisshållet. Förr hälsade han på vänner som bodde här, mer sällan nu. Sven Lundin, ensamseglaren, gick här barfota i sina japanska sandaler,

mitt i vintern. Här bodde Owe Elvstam, konstnär och trädgårdsarbetare (*Kvar i Göteborg*).

Vilka bor här nu?

- Mycket akademiker, tydligen, säger Claes Hylinger och ser sig omkring. Alla cyklar tyder på det.

Själv tog han tre betyg i litteraturhistoria, skrev trebetygsuppsatsen om Samuel Beckett

- en av husgudarna, som han och Hedlund även lyckades få en intervju med - och skulle ha doktorerat på en symbolistisk fransk diktare vid namn Marcel Schwob, som ingen hört talas om. Studiekamraterna trodde Hylinger behagade skämta, ända tills Kurt Aspelin lyckades hitta hans namn någonstans.

- Fördelen var att ingen annan hade skrivit om honom. Det fanns inget att jämföra med.

- Blev det något?

- Jag samlade material och så där. Det kanske blir en essä så småningom.

Claes Hylinger blev författare i stället. Verbet är väl valt. Han säger att han inte strävade dit, han bara höll på med ett manus, en fiktiv memoar, i sex år, för att det var så roligt, skickade det till Bonniers och fick det antaget: *I krig och kärlek*. Åke Runnquist tyckte mycket om det, och skulle fortsätta att ge göteborgsförfattaren allt det stöd han mäktade, inklusive kontant handräckning över Finska viken. Även om Runnquist nu är borta har Claes Hylinger fortsatt på det sätt han började; jobbat i sin ensamhet, efter eget huvud. Ingen i landet skriver som Hylinger.

I dag när solen sken
god och varm på min huvudknopp
och fågeln på sin gren
gunga' högt i trädets topp
såg jag muntert för min syn
hela glada Avenyn

(*Dagar och nätter i Paris och Göteborg*)

Han säger sig vara lycklig över att få ha vuxit upp här. Det barndomshem som ständigt återkommer i hans texter andas frid och fröjd. Studentårens sextital var en tid fylld av

experiment och nytänkande, betydde mycket för det senare författarskapet: den nya franska vågen på biograferna, absurda franska poeter hos bokhandlare Eckerstein och Grauers, filmstudion som lockade tusen studenter varje lördagseftermiddag.

- Vi hade en föreställning om att det fanns något att uträtta. Vi var på väg någonstans. Film och litteratur var viktigt. Och man tog det som självklart att det skulle fortsätta vara så.

I sjuttioalets politiska miljö kände han sig mindre hemma, denna de små frågornas apostel.

- Grädde och socker?

- Bara socker.

(Den stora sammankomsten)

I dag skattar han Bok- och biblioteksmässan och Göteborgs film-festival som händelser av största betydelse, privata initiativ som påminner något om den anda som fanns här på sextioalet.

- Och så ska Kometen få tillbaks sin uteveranda, också det en stor kulturhändelse.

ANDERS SUNDELIN

MånadsJournalen 15/1994